

5. Nové technologické postupy ve výtvarné tvorbě, netradiční grafické techniky.

Kombinované techniky, monotyp, strukturální tisk, tisk z výšky – barevný soutisk a chyby při všech druzích tisků.

Netradiční techniky tisku z výšky

Slepotisk (suchá pečeť) – technika, kdy se do různých materiálů (lino, dřevo, kov) vytvoří obraz různými nástroji a bez použití barvy se tiskne v lisu reliéf

Přírodninový tisk – na vhodnou přírodninu (např. list) naválíme barvu, přiložíme na papír a otiskneme. Tuto techniku lze provádět i negativně – materiál přiložíme na grafickou formu a přejedeme válečkem s barvou po celé ploše. Vložený list odstraníme a přiložíme papír na grafickou formu a otiskneme.

Materiálový tisk (strukturální tisk) – na podložku (papír, lepenka) přichytíme různé materiály a vytvoříme tak grafickou formu. Na tuto formu naválíme barvu, přiložíme papír, aby se nepoškodil válec v lisu a aby se srovnal nerovnosti v tiskové formě.

Frotáž – technika, při níž snímáme strukturu povrchu tím, že přejíždíme válečkem, barvou po papíře, který je přiložen na ploše struktury. Váleček lze nahradit měkkou tužkou, křídou.

Netradiční techniky tisku z hloubky

Ražená technika (puncovaná) neboli také aktivní grafika

- Užívají se různé kovové desky, měděné, zinkové, atd.
- Do vyhlazené desky se vrážejí různé profily nástrojů a pomůcek – dláta, šrouby, matice, hřebíky, kleště, skoby a dalších různých struktur. Vrtají se díry, kovová deska se upravuje do nezvyklých tvarů
- Vytvářejí se abstraktní „obrazy“ ale také stylizované formy, jež mají něco evokovat.
- Vynikajících výsledků dosáhl Vladimír Boudník, jež sám nazval tuto techniku jako AKTIVNÍ GRAFIKU.
- Tuto techniku je možné obohatit dalšími technikami – suchou jehlou atd.

Netradiční techniky tisku z plochy

Monotyp (jednotisk) - jednorázové přenesení olejového obrazu z kovové desky nebo litografického kamene lisováním na papír.

Netradiční techniky tisku z plochy

Monotyp (jednotisk) - jednorázové přenesení olejového obrazu z kovové desky nebo litografického kamene lisováním na papír.

Litografie

- slepotisk – lze provádět i z kamene, je jemnější než z lina, lze z něj získat bohatější struktury
- současný tisk – provádí se naráz jak tisk z hloubky, tak z plochy dvěma barvami. 1. barvu zatřeme do hloubky cidlinou a 2. naválíme na povrch kamene
- techniky mastonomilnými prostředky

1. kresba versatinem (prupiskou)

2. kresba grafitem (tužkou)

3. kresba nitrolakem

4. šelak a šelaková akvatinta (šelaková pryskyřice v lihu s anilinkou na obarvení - nanáší se fixírkou a postupně zakrývá arabskou gumou)

5. kresba parafínem (voskovkou)
6. kresba akrylátem (balakrylem)
7. anastatický přetisk (xerox) – xerox položíme na kámen a přetřeme C6000 přes napuštěný papír. Položíme folii a přejedeme v lisu. Zaprášíme maskem. Xerox je mastnomilný, lze tisknout. Bez preparace může být nevýhodou nerovnoměrný nános ředidla, hrozí rozpití kresby.
8. autografický přetisk – pomocí autografického papíru. Kresba se provádí na autograf. Papír mastnou křídou a poté se přetiskne z papíru na připravený kámen. Tato přetištěná kresba se preparuje. Autograf. papír je opatřen vrstvou škrobové preparace (klih nebo rýžový škrob smíchaný s křídou). Po dokončení kresby se papír navlhčí a tím se uvolní kresba na kámen. U této techniky odpadá přemýšlení nad zrcadlově obráceným obrazem.
9. přetisk ze staré litografie – litografie se navlhčí roztokem vody, kyseliny solné a arab. gummy a poté se přiloží kresbou na kámen (roztokem se uvolní mastnota z barvy). Poté preparujeme.
10. přetisk z kamene na kámen – se provádí z čerstvě vytištěné litografie, která se přiloží na kámen a otiskne.

Soutisk

- dokonalý soutisk – přesné krytí jednotlivých barevných ploch – je předpoklad kvalitního tisku. K jeho dosažení existuje několik nakládacích metod.
- použití dřevěného nakládacího rámu ve tvaru L, do jehož rohu přikládáme nabarvený dřevěný štoček a papír položíme dle znamének nakreslených na rámu
- nakládání na obvodový rámeček kresby (méně spolehlivá metoda)
- použití lepenky se záložkami
- použití nakládacích vidlí- u ručního tisku litografie. Vidle opatřené jehlami na obou koncích nasedají skrz prodírkovaný papír do předem vyhloubených dírek v kameni.

Chyby při tisku

Linoryt (z výšky)

- špatně naválená barva na matici kamene
- (moc/málo barvy, zaschlá barva)
- špatně nastavený tlak v lisu barvy
- (malý, velký tlak, jiný tlak na každé straně)
- špatný vícebarevný tisk (nezaschlé předchozí vrstvy)

Čárový lept, pevný kryt (z hloubky)

- nerovná matrice, ostré fasety
- špatně nanesený pev. kryt (slabá, silná, nerovnoměrná vrstva)
- poškrábání desky jehlou
- nedostatečné nanesení vykrýv. laku
- přepleptání, nedoleptání desky
- špatné vytření barvy
- tisk na suchý/přemokřený papír

Litografie (z plochy)

- špatné odleptání
- nevlhčení kamene
- špatně naválení
- špatně nastavený tlak v lisu
- nerovný kámen
- nekvalitní papír